

KÄSKKIRI

27.04.2018 nr 1.1-4/94

Saare maakonnaplaneering 2030+

I ASJAOLUD

Esimene Saare maakonnaplaneering kehtestati 1999. aastal, mida on hiljem täpsustatud ja täiendatud järgmiste Saare maakonnaplaneeringu teemaplaneeringutega: „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonningimused“, „Maakonna sotsiaalne infrastruktuur“, „Tuuleenergeetika“.

Selleks, et kaasajastada ja luua sisult ning kvaliteedilt ühtlased maakonnaplaneeringud, algatas Vabariigi Valitsus 18.07.2013 korraldusega nr 337 uute maakonnaplaneeringute koostamise kõigis maakondades, sh Saare maakonnas, kuni 30.06.2015 kehtinud PlanS § 7 lõikes 3 sätestatud ülesannete lahendamiseks. Saare maakonnaplaneeringu lähteseisukohad on välja kasvanud Vabariigi Valitsuse 18.07.2013 korralduse nr 337 p. 5 lisast, tagamaks ühtsed alused kõikidele maakonnaplaneeringutele.

Uute maakonnaplaneeringute eesmärgiks sai eelkõige maakondade ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine, kohalike omavalitsuste üleste huvide väljendamine ning riiklike ja kohalike vajaduste ning huvide tasakaalustamine maakondlikul tasandil. Maakonnaplaneeringuga kavandatav ruumilise areng peab olema kooskõlas üleriigilise planeeringu „Eesti 2030+“ koostamisel kokku lepitud visioonide ja arengusuundadega.

Planeeringu peamiseks ülesandeks on anda suunised maakonna kestliku ruumilise arengu loomiseks, tagades tasakaalustatud ruumistruktuuri ning elukvaliteedi olukorras, kus maakonna asustus on jaotunud ebaühtlaselt ja elanikkond on pikema ajaperioodi jooksul kahanemas ning vananemas.

Maakonnaplaneering hõlmab tervet Saare maakonna territooriumi, käesolevaga kolme saarelist omavalitsust Saaremaa, Muhu ja Ruhnu valda ning see on koostatud perspektiiviga 2030+. Tuginedes Saare maakonna arengustrateegiale aastani 2020 ja Rahandusministeeriumi poolt tellitud ja koostatud maakonnaplaneeringute juhendmaterjalile, formuleeriti maakonna ruumilise arengu visioon aastani 2030+.

Visioon: Saare maakond konkureerib edukalt Eesti suuremate linnapiirkondadega ja välisriikidega noorte elanike pärast. Konkurentsivõimeline keskmine palk, mitmekesise töö

pakkumine ja kasvanud nõudlus kõrge kvalifikatsiooniga tööjõu järele on olulisel määral tasakaalustanud noorte rände ja loonud aluse maakonna demograafilise jätkusuutlikkuse paranemiseks. Maakonna äärealade ettevõtlus kasvab vähemalt sama kiiresti kui Kuressaares ja linna lähiümbruses, luues eelduse kohaliku rahvastikuolukorra stabiliseerumiseks pikemas vaates.

Planeering koostati tihedas koostöös erinevate poolte ja huvigruppidega. Planeeringule andsid peamise sisendi Saaremaa kohalikud omavalitsused ning ministriumid ja nende hallatavad asutused, kõik olemasolevad riiklikud, aga ka maakondlikud arengukavad, strateegiad, planeeringud, samuti erinevate huvigruppide arenguvajadused, seisukohad, uuringud, arengu- või investeerimiskavad ning Rahandusministeeriumi (kuni 2015. aastani Siseministeerium) planeeringute osakonna koostatud või tellitud juhendid. Planeerimisprotsessi käigus korraldati töökoosolekuid ning arutelusid.

Planeeringuga samaaegselt viidi läbi keskkonnamõju strateegiline hindamine, mille raames kaalutleti maakonnaplaneeringus kavandatud tegevustega kaasnevaid keskkonnavalaseid, sotsiaalseid, kultuurilisi ja majanduslikke mõjusid ning kus anti suunised olulise negatiivse keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks.

Planeering koosneb tekstiosast ehk seletuskirjast ning kolmest põhijoonistest („Asustusstruktuur ja asustuse suunamine“, „Ruumilised väärtused“ ja „Tehnilised võrgustikud“), mis täiendavad üksteist ja moodustavad ühtse terviku koos maakonnaplaneeringu elluviimise kava ja lisadega. Lisadena kuuluvad maakonnaplaneeringu juurde planeeringu KSH aruanne, maakonnaplaneeringu elluviimise kava ja varem kehtestatud maakonnaplaneeringu teemaplaneeringute lahendused, mille suhtes uut menetlust läbi ei viidud

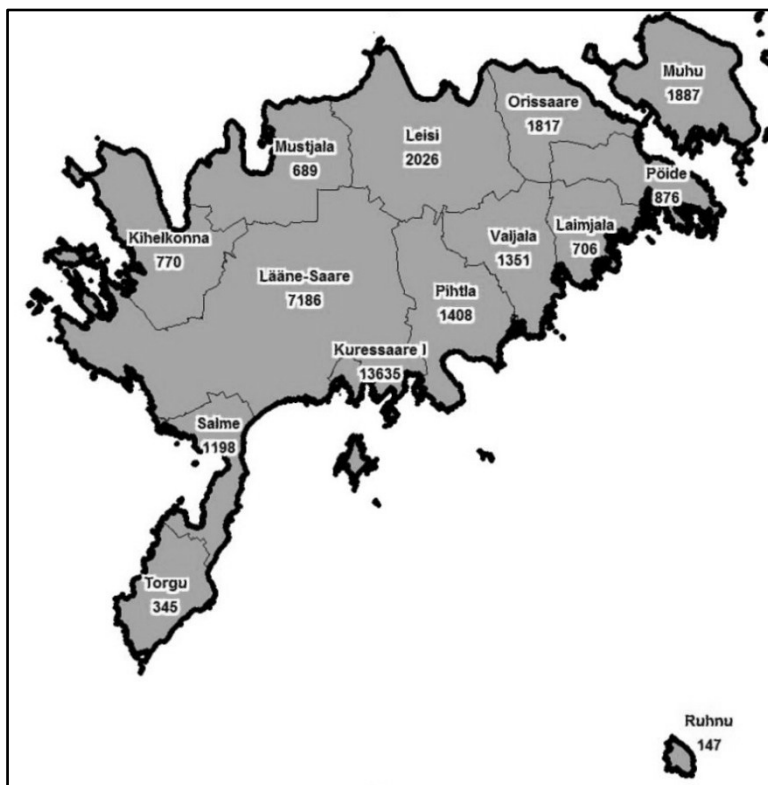
Maakonnaplaneering on aluseks üldplaneeringute koostamisele.

Maakonnaplaneeringu koostas Saare maavalitsus, kaartide osas koostöös Kallusgeo OÜ-ga, ja KSH koostaja oli Skepast&Puhkim OÜ. Planeeringu koostamist korraldas Saare Maavalitsus.

Maakonna haldusjaotuse ja piiride muudatused maakonnaplaneeringu koostamise ajal

Saare maakonnaplaneeringu koostamine toimus perioodil 2013-2017. Seega kajastab planeering haldusterritoriaalse reformi eelset maakonna haldusjaotust, mil Saare maakonnas oli 14 kohalikku omavalitsust – Ruhnu, Muhu, Põide, Orissaare, Laimjala, Valjala, Leisi, Pihtla, Mustjala, Lääne-Saare, Kihelkonna, Salme ja Torgu vald ning Kuressaare linn (joonis 1).

Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse § 2 kohaselt, toimusid 2017. aasta oktoobris kohalike omavalitsuste volikogude valimised ning haldusreformi seaduse § 2 lg 4 ning § 4 lg 2 kohaselt algatati kohalike omavalitsuste ühinemised, sh piiride muudatused. 2017. aasta oktoobris toimunud kohalike omavalitsuste valimiste ning haldusterritoriaalse reformi käigus tekkis Saaremaal 3 kohalikku omavalitsust: Saaremaa vald (ühinesid Põide, Orissaare, Laimjala, Valjala, Leisi, Pihtla, Mustjala, Lääne-Saare, Kihelkonna, Salme ja Torgu vald ning Kuressaare linn), Muhu vald ja Ruhnu vald. (vt joonis 1). Saare maakonnapiirid ei muutunud.

Joonis 1. Saare maakonna kohaliku omavalitsuse üksused. *Allikas: Rahandusministeerium 14.07.2017*

II MENETLUSE KÄIK

Planeeringulahenduse koostamine kuni vastuvõtmiseni

Vabariigi Valitsus tegi 18.07.2013 (muudetud 27.09.2015 korraldusega nr 405) korraldusega nr 337 „Maakonnaplaneeringute algatamine“ maavanematele ülesandeks korraldada maakonnaplaneeringute koostamine kogu maakonna territooriumil koos keskkonnamõju strateegilise hindamisega. Selle järgselt algatas Saare maavanem 10.10.2013 korraldusega nr 1-1/2013/413 maakonnaplaneeringu keskkonnamõjude strateegilise hindamise (KSH). Vastav teave ilmus Ametlikes Teadaannetes, ajalehes Meie Maa 16.10.2013 väljaandes, samuti Saare Maavalitsuse ja Saare kohalike omavalitsuste veebilehtedel.

Alates 01.07.2015 hakkas kehtima uus planeerimisseadus. Kuna planeering algatati enne seda, siis tulenevalt ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse § 1 lõikest 1 on planeeringu menetlemisel järgitud kuni 30.06.2015 kehtinud planeerimisseadust (RT I, 13.03.2014, 97). Planeeringu koostamisel on järgitud planeerimisseaduses sisalduvaid menetlusnõudeid.

Maakonnaplaneering koostati koostöös erinevate osapoolte ja huvigruppidega. Paremaks kaasamiseks, informatsiooni edastamiseks ning planeeringu ja KSH materjalide kättesaadavuse tagamiseks on olnud planeeringu materjalid pidevalt avalikustatud Saare Maavalitsuse koduleheküljel. Planeerimisprotsessi erinevates etappides viidi läbi töökoosolekuid ning korraldati avalikke arutelusid. Maakonnaplaneeringu koostamisel võeti

aluseks kõrgemalseisvad planeeringud ja strateegilised arengudokumendid, maakonnaplaneeringu juhendid ja uuringud ning seadustest tulenevad nõuded. Maakonnaplaneeringus toodud ruumilise lahenduse oluliseks aluseks oli üleriigiline planeering „Eesti 2030+“ ja selles seatud eesmärgid.

Avalikult tutvustati maakonnaplaneeringu eskiislahendust ja KSH aruande tööversiooni ajavahemikul 04.08 - 17.08.2014, avalik arutelu eelpoolmainitud dokumentide üle toimus 26.08.2014 ametkondade esindajate, valdade ametnike ja kodanikkonna huviliste osavõtul Saare Maavalitsuse saalis.

Maavanem esitas maakonnaplaneeringu kohalikele omavalitsustele ja valitsusasutustele ning nende hallatavatele riigiasutustele kooskõlastamiseks 01.06.2016. Maakonnaplaneeringu kooskõlastasid märkusteta Lääne maavanem, Hiiu maavanem, Leisi Vallavalitsus, Muhu Vallavalitsus, Kihelkonna Vallavalitsus, Orissaare Vallavalitsus, Pihla Vallavalitsus, Põide Vallavalitsus, Lääne-Saare Vallavalitsus, Saare Vallavalitsus, Valjala Vallavalitsus, Torgi Vallavalitsus, Salme Vallavalitsus, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Tehnilise Järelevalve Amet, Maanteeamet, Lennuamet, Keskkonnaamet, Päästeamet, Terviseamet, Veeteede Amet, Muinsuskaitseamet, Maaeluministeerium ning Politsei- ja Piirivalveamet. Planeeringulahenduse kooskõlastasid märkustega/tingimustega Keskkonnaministeerium, Kaitseministeerium, Maa-amet, Vastavalt PlanS § 17 lg 5 EhSRS § 1 lg 1 alusel loetakse planeering kooskõlastatuks Rahandusministeeriumiga, Siseministeeriumiga, Sotsiaalministeeriumiga ja Kultuuriministeeriumiga. Käesolevaga on planeering kooskõlastatud kõigi osapooltega.

Planeeringu vastuvõtmine ja avalikustamine

Saare maavanem võttis maakonnaplaneeringu vastu 06.09.2016 korraldusega nr 1-1/16-288 ning suunas selle avalikule väljapanekule.

Saare maakonnaplaneeringu 2030+ ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande (KSH) avalik väljapanek toimus 14.09 - 12.10.2016 Saare maavalitsuses. Teave sellest ilmus ajalehtedes Saarte Hääl 08.09.2016 ja Meie Maa 08.09.2016, samuti Saare Maavalitsuse veebilehel. Planeeringumaterjalid olid kättesaadavad Saare Maavalitsuse veebilehel ja paberil Saare Maavalitsuses.

Avaliku väljapaneku ajal laekus ettepanekuid Kaitseministeeriumilt ja Maanteeametilt. Kaitseministeerium palus korrigeerida kahes kohas planeeringu seletuskirja sõnastust, mis planeeringu sisu ei muutnud. Maanteeamet tegi neli ettepanekut. Nõustuti ettepanekuga, mis puudutas planeeringu seletuskirja punkti 4.2.1 täiendamist. Ettepanekutega, mis puudutasid Väikese väina tammi avasid, Suure väina püsiühenduse trassi Muhus ja varem kehtestatud tuuleenergeetika teemaplaneeringut, maavanem ei nõustunud ja saatis vastavad selgitused ning põhjendused Maanteeametile.

Saare maakonnaplaneeringu avalik arutelu toimus 21.10.2016 Saare Maavalitsuse saalis.

Keskkonnaamet kiitis Saare maakonnaplaneeringu KSH aruande heaks 28.11.2016 kirjaga nr 6-2/16/10982-4. Maakonnaplaneeringu seletuskiri ja KSH aruanne on vastavalt Keskkonnaameti märkustele täiendatud. Hindamise tulemusi on arvestatud maakonnaplaneeringu koostamisel. Lisaks on planeeringu koostamisel arvestatud

üleriigilises planeeringus Eesti 2030+ sätestatud eesmärgiga, olemasolevate riigi tasandi riskianalüüsides ja teiste riigi tasandi strateegiliste dokumentidega.

Planeeringu järelevalve

Saare maavanem esitas 02.12.2016 kirjaga nr 12-3/16-1066-1 Saare maakonnaplaneeringu materjalid Rahandusministeeriumile järelevalve teostamiseks.

Järelevalve teostaja kontrollis planeeringu õigusaktidele vastavust ja on seisukohal, et Saare maavanem on planeeringu koostamisel täitnud talle seadusega antud kaalutlemiskohustust. Planeeringu koostamisel on järgitud planeerimisseaduses sisalduvaid menetlusnõudeid. Järelevalves nõuti täiendavate menetluskohustuste lisamist, mis koheselt ka esitati.

Vastavalt kuni 30.06.2015 kehtinud PlanS § 23 lõike 3 punktile 2 on järelevalve teostaja pädevuses kontrollida planeeringu liigilt üldisemale kehtestatud planeeringule vastavust. Rahandusministeeriumi hinnangul vastab planeering üleriigilises planeeringus sätestatud eesmärkidele ning on kooskõlas üleriigilise planeeringuga Eesti 2030+.

Arvestades, et PlanS-s regulatsioon muutus planeeringu koostamise ajal (1.01.2018 jõustunud PlanS muudatuste kohaselt ei ole maakonnaplaneeringu heakskiitmine enam vajalik ning enne 1.07.2015 algatatud maakonnaplaneeringud kehtestab riigihalduse minister), ei ole Saare maakonnaplaneeringu 2030+ kehtestamiseks järelevalvaja heakskiidu saamine enam nõutav.

III MAAKONNAPLANEERINGU SEOS TEISTE PLANEERINGUTEGA

Planeeringu kehtestamisega kaotab kehtivuse 27.05.1999 korraldusega nr 873 kehtestatud Saare maakonnaplaneering ja „Maakonna sotsiaalne infrastruktuur“ (kehtestatud 02.03.2010 korraldusega nr 127). 28.04.2008

Saare maavanema korraldusega nr 474 kehtestatud „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ ja 20.12.2013 Saare maavanema korraldusega nr 1-1/2013/530 kehtestatud „Tuuleenergeetika“ jäävad kehtima käesoleva Saare maakonnaplaneeringu 2030+ lisana.

Lisadena kehtima jäävate teemaplaneeringutega on igakülgselt arvestatud maakonnaplaneeringute koostamisel.

IV KÄSKKIRJA ÕIGUSLIKUD ALUSED

Käskkiri kehtestatakse lähtuvalt eeltoodud kaalutlustest ning võttes aluseks ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse § 11¹ lõiget 1 ja kooskõlas sama seaduse § 1 lõikega 1 ning kuni 01.07.2015 kehtinud planeerimisseaduse § 24 lõikega 6, § 25 lõigetega 2 ja 3, planeerimisseaduse § 71 lõigetega 2 ja 4, ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse

rakendamise seaduse § 1 lõikega 1, §-ga 11 lõikega 3 ja 5 ja § 13 lõikega 1 ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 44 lõikega 1.

V OTSUS

1. Kehtestan Saare maakonnaplaneeringu 2030+ lisatud kujul.
2. Tunnistan kehtetuks Saare maavanema 27.05.1999 korralduse nr 873 „Saare maakonnaplaneeringu kehtestamine“ ja 01.11.2010 korralduse nr 557 „Maakonna sotsiaalne infrastruktuur 2008-2015“, 28.04.2008 korralduse nr 474 kehtestatud „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnaningimused“ ja 20.12.2013 Saare maavanema korralduse nr 1-1/2013/530 kehtestatud „Tuuleenergeetika“.
3. Kehtestatud maakonnaplaneeringuga on võimalik tutvuda Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna Saare talituses aadressil Lossi 1, Kuressaare, samuti veebiaadressil <http://www.maavalitsus.ee/maakonna-planeeringud>.
4. Teen käesoleva käskkirja koos maakonnaplaneeringuga teatavaks Saaremaa Vallavalitsusele, Muhu Vallavalitsusele, Ruhnu Vallavalitsusele, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Kaitseministeeriumile, Keskkonnaministeeriumile, Kultuuriministeeriumile, Maaeluministeeriumile, Siseministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile, Maa-ametile, Politsei- ja Piirivalveametile, Keskkonnaametile, Muinsuskaitseametile, Maanteeametile, Tehnilise Järelevalve Ametile, Päästeametile, Põllumajandusametile, Terviseametile, Kaitseleiidule, Veeteede Ametile ja Lennuametile seaduses sätestatud tähtaja jooksul.
5. Rahandusministeeriumi ühisosakonnal avaldada teated planeeringu kehtestamisest 14 päeva jooksul kehtestamise päevast arvates Rahandusministeeriumi veebilehel <http://www.maavalitsus.ee/maakonna-planeeringud> ja Ametlikes Teadaannetes ning 30 päeva jooksul ajalehes Meie Maa, Saarte Häääl ja Saare maakonna kohaliku omavalitsuse üksuse vallalehes.

VI VAIDLUSTAMISVIIDE

Käskkirja on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavakstegemisest, esitades kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Kehtestatud maakonnaplaneeringut ei ole võimalik vaidlustada ulatuses, milles see puudutab varem kehtestatud teema- ja osaplaneeringute ning olulise ruumilise mõjuga objekti asukohavaliku ja riiklikult tähtsa ehitise planeeringute sissekandmist uude maakonnaplaneeringusse.

(allkirjastatud digitaalselt)

Jaak Aab

riigihalduse minister

Lisad:

1. Teave koostöö ja kaasamise kohta
2. Lähteseisukohad
3. Planeeringu alusuuringud
4. Saare maakonna ruumilise arengu analüüs
5. Ülevaade planeeringu kooskõlastamisest
6. Planeeringu koostamise korraldaja tehtud otsused
7. Teated planeeringuprotsessi kohta
8. Planeeringu kohta esitatud ettepanekud ja vastuväited
9. Planeeringu elluviimise tegevuskava
10. Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne
11. Saare maakonnaplaneeringu teemaplaneering „Tuuleenergeetika“
12. Saare maakonnaplaneeringu teemaplaneering „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“